

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 13. Quid circa instructionem Iuventutis & Pueritiæ observandum sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49274)

Frangiosè rimantur, aut temerè ingredi parant, multis prægravati desiderijs & propositis tum difficilibus, tum permolestis, vel succumbant penitus, vel plurimum retardentur; illa enim animum nostrum perplexum admodum, inquietumque efficiunt, ut bene cceptum opus aut propter occurrentes difficultates, aut propter multitudinem curarum imperfectum, aut penitus infectum relinquatur.

VI. Denique & illud ejusmodi devotæ Personæ admonendæ sunt, ut rectè iterum S. Franciscus Salesius insinuat p. 3. reg. c. 7. §. 4. ut sancta cum libertate in suis exercitiis devotionis procedant, ita ut neque ad sensibilia solatiola, neque ad similia pietatis opera adeò affixi sint, ut, si vel infirmitate, vel casu improvise, vel honestis, legitimisque de causis, vel Proximo indulgendi, serviendique studio ab ijs avocentur, & impediuntur, mox inquietudine, animique morositate, & impatientiâ conturbentur, sed in continua mentis tranquillitate perseverent, consuetamque illis charitatem, suavitatemque exhibeant, qui ab exercitijs omissis impediverunt; nam neque sensibiles nimium in suis actionibus, nec molles nimis in propositis eos esse convenit, eò quòd hæc vitia inquietudinem & anxietates conscientie inducant, superstitionisque periculo exponant. Satis ergo illis sit, arborem devotionis & bonæ voluntatis, actis profundè radicibus firmiter consistere, nec curandum magnopere, si à ventis aut folia, aut fructus, aut rami etiam agitentur, altè radicato & inconcusso, & firmiter consistente arboris trunco. Unde rectè pius Asceta l. 3. c. 16. *devotus homo, inquit, ubique secum fert Consolatorem suum IESUM, & dicit ad eum: Adesto mihi, Domine IESU, in omni loco & tempore, Hac mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas & justa probatio pro summo solatio; non enim in perpetuum irasceris, neque in aeternum comminaberis.*

§. X.

Quid circa Instructionem Juventutis & Pueritiæ observandum sit.

I. Hæc instructio, si ulla alia, cordi vel maximè debet esse Operario Apostolico, cum experientiâ quotidianâ

con-

constet, primam instructionem, quam velut liquorem optimum recentes quodammodo testæ imbiberunt, & semper diutius, & si quidem constanter in eadem perseveretur, tunc fine tramite, sine magnis ambagibus, periculorumque anxietatibus, inoffenso pede ad cælestem Paradisum perducat. Unde merito S. Franciscus Salesius p. 2. Reg. c. 8. concludit magna industria, labore, & sollicitudine opus esse ad tempestivam Pueritiæ & Juventutis animos efformandos, nihilque attendendum, quod ad illius profectum promovendum conducere queat. Quem in finem sequentes ab Operario industria hiberi possunt.

II. Primò itaque ante omnia det operam, ut elementum Dei, id est, prima Fidei Christianæ mysteria edocuantur, nōsse scilicet Deum Conditorum, Remuneratorem, Servatorem; nōsse mandata Dei & Ecclesiæ: nōsse peccatorum & bonorum operum diversitatem, & alia, quæ in Catechismorum compendijs continentur; ad quem finem ipse in primis ejusmodi pueros & puellas, ubi ubi potest, sive in Ecclesia, sive in domo propria instruat, sive in paternis aedibus dum parentes quocunque ex titulo vistraverit, examinis simplicissima instructione tales doctrinas Catecheticas inculcare conetur. Quod ne difficile aut dignitati suæ minus decorum videatur, saluberrimam S. Augustini l. de Catech. verbis doctrinam altè menti suæ insculpat: *Æternus Pater, qui, ut Verbum suum captui nostro aptaret, & uerbis hominibus addiceret, adeo demisit, ut carne & corpore vestiret; curat ut doceat Doctorem & Magistrum verba & conceptus mentis deprimere, & abjectis, vulgaribusque vocibus subicere, ut rudium captum non superent.* Certè Elias & Eliseus ut spiritum communicarent puero, non veriti sunt instigare membra contrahere, & os super os, manus super manus, pedes super pedes coarctando se apponere; quidni ergo & Operarius Apostolicus, ut Spiritum gratiæ Juventuti & pueri infundat, omni modo se ad eorum captum se demittat?

III. Jacto hoc fidei & instructionis Catholicæ fundamento, Tobiae senioris exemplum imitetur, & ab infantia timere Deum, & abstinere à peccato doceat, gravitatem illius & turpitudinem ex poenis maximè & suppliciis tum in hac vita in altera vita infligendis (hoc enim motivo pro-

puè absterrentur) dilucidè, appositèque ad captum explicando. Præcipuè autem fugam eorum peccatorum, quæ Juventutem specialiter dedecent, eisque magis periculosa censentur (qualia sunt mendacium, furtum, inobedientia, secordia, verba oscœna & similia) frequenter & seriò commendat, ac inculcet.

IV. Ut verò efficacius tam grande peccati malum ab illis removeat, non ipsorum duntaxat peccatorum, sed occasionum etiam ad peccata allicientium fugam seriò illis persuadere conetur, quales præcipuè sunt familiaritates tum inanes & vanæ, tum periculosæ & perniciosæ, quæ inter diversi sexus Adolescentes, Virginesque contrahuntur, & plerumque in carnales amores desinunt. Item Saltus, Spectacula, Ludi, similiaque inania oblectamenta, & boni temporis dilapidationes. Nunquam enim, ut rectè advertit S. Franciscus Salesius l. c. illa sine detrimento animæ adeuntur, peccatique discrimine, sive altercando, sive invidendo, sive contemnendo, sive procaciori salacis amoris levitati indulgendo. Prò quantum innocentis sanguinis (pergit S. Salesius) in ætate teneriori ab his iucitamentis vitiatum, depravatūque est, atque in millena pericula præcipitatum, dum nimium formæ, opibus, affabilitatibusque tribuentes, audaciores sunt facti, & plus æquo sibi confisi, animæ & innocentie fragilem cimbam ad libidinis scopulos non sine honoris naufragio turpiter alliserunt, & exterioris pompæ, cultusque corporis nimis studiosi, interioris animæ suæ nitoris obliti sunt. Unde meritò S. Ambrosij l. 3. de Virg. saluberrima doctrina ob oculos habenda: *Debet bona conscientia mentis esse letitia, non inconditis commensationibus, non nuptialibus excitata symphoniis; ibi enim intuta Verecundia, illecebra suspecta est, ubi comes deliciarum est extrema saltatio, quid enim Verecundia ibi potest esse, ubi saltatur, strepitur, concrepatur?* Hinc, teste S. Ephrem. tr. de ludicris Christi fug. ubi Citharæ ac Chori, ac plausus manuum audiuntur, ibi Virorum tenebræ, Mulierum perditio, Angelorum tristitia, & Diaboli festum reperitur.

V. Posthæc paulatim ad Virtutum, & devotionis exercitia eosdem inducat, ita tamen, ut caveat, ne aut eorum multitudinem, aut diuturniori continuatione fastidium illis accersat. Satis ergò erit, si ab initio matutinas, vespertinasque pre-

ces,

ces, exacta cum devotione persolvere; eisdemque cibi
ptioni præmittere, & subungere, Sacrum Missæ Sacrifi-
piè auscultare, Corollam & Litanias Matri Virgini devo-
citare, libellos pios studiosè & cum fructu evolvere, consi-
etiam utiliter examinare, & SS. Confessionis & Eucharistia
eramenta crebrò & reverenter frequentare doceantur.

VI. Quia verò omnem malitiam docet otiositas, testi-
racide c. 33. & ideo juxta Salomonem Prov. 10. *Qui con-*
gat in messe, Filius sapiens est: qui autem fertur in aestate,
lius confusionis: propterea omni studio ac conatu procur-
Liberi à Parentibus otiosi non sinantur, sed maturè ijs la-
bus, & artibus addiscendis applicentur, quas per totam
quam vitam velut præcipuum vitæ suæ tum corporalis
spiritualis conservandæ instrumentum usurpaturi sunt.
tè de Juventute non minùs verè, quam de Republica dici-
test, quod olim, teste Seneca l. 7. Sapient. dict. 1. Appius C.
dius pronunciavit, nimirum negotium illi melius, quàm
um committi, eò quòd animadversum esset, nimia quiete
peria in desidiam resolvi; & negotium, nomine quidem
rendum, Civitatis mores in statu suo continuasse, blanda
pellationis quietem verò plurimis vitijs respersisse.
enim cognata sunt vitia mentiri & furari, ita & proxima
nihil & malè agere: tempus perdere, & castitatem non re-
re: otiosi, & luxuriari, inquit rectè Drexelius in Nicet. c.

VII. Denique cum ipse ad hæc omnia efficienda non
ficiat, Parentum, Ludimagistrorum, aliorumque, quorum
ra commissa, aut Societati adjuncta est Juventus, excite-
dustriam, ut in ijs, quæ antè dicta sunt, Juventuti instilla-
sedulò quæ pœnis, quæ præmijs propositis collaborent.
& libellos parvos similia capita breviter & ad caput ex-
eantes interdum distribuatur, ut, quæ ex ipsa vocali instructio-
non satis perceperunt, ex ipsis libellis repetere, meliusque
discere queant.

CAPUT III.

DE CONSOLATIONE APOSTOLICA.

ETiam hanc functionem propriam esse Operarij Aposto-
ci, vel ex eo satis colligitur, quòd ipsius officium sit
aimarum salute cooperari Deo, qui, teste S. Paulo 2. Cor. 1.